

ರಾಜ್ಯದ 2021 ರ ಮಳೆ-ಬೆಳೆ : ವಾಸ್ತವಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಆರ್. ಎಸ್. ಕಟಗೇರಿ

☎: 9448822266

ಸಹ ಸಂಶೋಧನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ - 580 005

ಮಿಂಚಂಚೆ: katageriis@uasd.in

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಳೆಯ ನಿರೀಕ್ಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಮುಂಗಾರಿಯಲ್ಲಿ 77 ಹಿಂಗಾರಿಯಲ್ಲಿ 28 ಲಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ 5 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟರ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಗುರಿ ಹೊಂದಲಾಗಿತ್ತು.

➤ **ಮುಂಗಾರಿ :** ಮುಂಗಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗುರಿಗಿಂತಲೂ ಶೇ. 2 ರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ (78.73 ಲ.ಹೆ) ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿದ್ದು, ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ಉತ್ತಮ ಮಳೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸರಾಸರಿ 850 ಮಿ. ಮೀ. ಇದ್ದು, ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 787 ಮಿ. ಮೀ. ಮಳೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ನಿರೀಕ್ಷೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಾಗಿದ್ದರೆ, ಮೈಸೂರು, ಕೊಡಗು, ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆಯಾಗಿದೆ. ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಬರಬೇಕಾದ ಮಳೆಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಬರುವುದು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಸರಾಸರಿ ಮಳೆ ಬರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮತ್ತು ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಬಂದಿರುವುದು ಹವಾಮಾನದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಳವಳಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಉದಾ: ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮತ್ತು ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆಯಾಗಿದೆ.

♦ **ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು :** ಗುರಿಗಿಂತಲೂ ಶೇ. 20 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗೋವಿನಜೋಳ (14.15 ಲ.ಹೆ.), ಗುರಿಯಂತೆ ಭತ್ತ (10.2 ಲ.ಹೆ.), ರಾಗಿ (6.9 ಲ.ಹೆ.) ಬೆಳೆಯಲಾಗಿದೆ. ಜೋಳ (0.63 ಲ.ಹೆ.), ಸಜ್ಜೆ (1.5 ಲ.ಹೆ.) ಮತ್ತು ಸಿರಿಧಾನ್ಯ (0.28 ಲ.ಹೆ.) ಗಳನ್ನು ಗುರಿಗಿಂತಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗಿದೆ.

♦ **ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು :** ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ಷೇತ್ರ ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ಬೆಳೆ, ತೊಗರೆ ಇದನ್ನು ಗುರಿಯಂತೆ 14.5 ಲ.ಹೆ ನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗಿದೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು, ಗುರಿಯಂತೆ 4.18 ಲ.ಹೆ. ನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗಿದೆ. ಉದ್ದನ್ನು 0.96 ಲ.ಹೆ. ನಲ್ಲಿ ಗುರಿಯಂತೆ ಬೆಳೆಯಲಾಗಿದೆ. ಗುರಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಬೆಳೆಯಲಾದ ಬೆಳೆ ಹುರುಳಿ, ಗುರಿಯ ಕೇವಲ ಶೇ. 50 ರಷ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ (0.33 ಲ.ಹೆ) ನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದರೆ, ಅವರೆಯನ್ನು ಗುರಿಯ ಶೇ. 83 ರಷ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ (0.51 ಲ.ಹೆ.) ಮತ್ತು ಮಡಕೆಯನ್ನು ಗುರಿಯ ಶೇ. 10 ರಷ್ಟು (200 ಲ.ಹೆ.) ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯಲಾಗಿದೆ.

♦ **ಎಣ್ಣೆಕಾಳು ಬೆಳೆ :** ಎಣ್ಣೆಕಾಳು ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಂಗಾ, ಬಿತ್ತನೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೆ (4.9 ಲ.ಹೆ.),

ಸೋಯಾಅವರೆ (3.8 ಲ.ಹೆ.) ಎರಡನೆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಶೇಂಗಾ ಗುರಿಗಿಂತ ಶೇ. 10 ರಷ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಸೋಯಾಅವರೆ ಶೇ. 10 ರಷ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿದೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಬೆಳೆ, ಗುರಿಯಂತೆ 1.09 ಲ.ಹೆ. ನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆಯಾದರೆ, ಎಳ್ಳು ಗುರಿಯ ಶೇ. 55 ರಷ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ (0.24 ಲ.ಹೆ) ಬಿತ್ತನೆಗೊಂಡಿದೆ. ಔಡಲ, ಗುರೆಳ್ಳು ಮತ್ತು ಸಾಸಿವೆ ಬೆಳೆಗಳು ಗುರಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ 6400 ಹೆ, 2800 ಹೆ ಮತ್ತು 775 ಹೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗಿದೆ.

♦ **ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು :** ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬು ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಿದ್ದು ಗುರಿಯ ಶೇ. 88 ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ (6.4 ಲ.ಹೆ.) ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರೆ ಗುರಿಗಿಂತಲೂ ಶೇ. 9 ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ (6.35 ಲ.ಹೆ.) ಕಬ್ಬನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಬೆಳೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಇನ್ನೂ ದೊರೆಯಬೇಕಿದೆ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿಯಂತೆ ಬರಬೇಕಾದ ಮಳೆಯಂತೆ ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಗುರಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಾಧ್ಯ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಮಳೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಬಿತ್ತನೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ನೋಡುವುದಾದರೂ ಗುರಿಯ ಶೇ. 85 ರಿಂದ 125 ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿದೆ.

➤ **ಹಿಂಗಾರಿ ಮತ್ತು ಬೇಸಿಗೆ :** 28 ಲ.ಹೆ. ಬಿತ್ತನೆಯ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, 24.77 ಲ.ಹೆ. ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಗುರಿಗಿಂತಲೂ ಶೇ. 14 ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಡಿಕೆಗಿಂತಲೂ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಳೆ ಮತ್ತೊಂದಿಷ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ, ಗುರಿಗಿಂತ ಬಿತ್ತನೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ರಾಜ್ಯದ ಹಿಂಗಾರಿ ಮಳೆ ವಾಡಿಕೆಗಿಂತಲೂ ಶೇ. 90 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಒಳನಾಡಿನ 11 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. 144 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೆ ಉತ್ತರ ಒಳನಾಡಿನ 13 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಶೇ. 18 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಳೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ 13 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ (ಬಳ್ಳಾರಿ, ವಿಜಯನಗರ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಹಾವೇರಿ & ಧಾರವಾಡ) ಮಾತ್ರ ಶೇ 57-89 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಳೆಯಾಗಿದೆ. 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ (ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಯಾದಗಿರಿ, ಬೀದರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ವಿಜಯಪುರ) ವಾಡಿಕೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆಯಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ (ರಾಯಚೂರು,

ಗದಗ, ಕೊಪ್ಪಳ) ಮಾತ್ರ ವಾಡಿಕೆಯಷ್ಟೇ ಮಳೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಗುರಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಬಿತ್ತಿದ ಪೈರಿಗೂ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಹಾನಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಒಟ್ಟಾರೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹಿಂಗಾರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

♦ ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು : ಹಿಂಗಾರಿ ಜೋಳ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ (6.8 ಲ.ಹೆ) ಬಿತ್ತನೆಗೊಂಡಿದೆ, ಇದು ಗುರಿಗಿಂತಲೂ ಶೇ. 18 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಗೋಧಿ ಎರಡನೆ ಬೆಳೆ, ಗುರಿಯ ಶೇ. 77 ರಷ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆಗೊಂಡಿದೆ (1.46 ಲ.ಹೆ). ಮೆಕ್ಕೆ ಜೋಳವನ್ನು ಗುರಿಗಿಂತ ಶೇ. 48 ಕಡಿಮೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕೇವಲ 70,000 ಹೆ ನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿದೆ. 30,000 ಹೆ. ನಲ್ಲಿ ರಾಗಿ ಮತ್ತು 400 ಹೆ. ನಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಬಿತ್ತನೆಗೊಂಡಿದೆ.

♦ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು : ಕಡಲೆ ಮತ್ತು ಹುರುಳಿ ಪ್ರಮುಖ ಬಿತ್ತನೆ ಗೊಂಡ ಬೆಳೆಗಳು. ಗುರಿಯ ಶೇ. 5 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ 11.0 ಲ.ಹೆ. ನಲ್ಲಿ ಕಡಲೆ ಬಿತ್ತನೆಗೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಹುರುಳಿ ಗುರಿಯ ಕೇವಲ ಶೇ. 70 ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ (86,000 ಹೆ) ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿದೆ. 12,000 ಹೆ. ನಲ್ಲಿ ಅಲಸಂಧಿ ಮತ್ತು ಇತರ

ಬೆಳೆಗಳು, 800 ಹೆ. ನಲ್ಲಿ ಅವರೆ ಮತ್ತು 200 ಹೆ. ನಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಬಿತ್ತನೆಗೊಂಡಿವೆ.

♦ ಎಣ್ಣೆಕಾಳು ಬೆಳೆಗಳು : ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಮತ್ತು ಕುಸುಬೆ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ವಾಡಿಕೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆಗೊಂಡಿದೆ. 64,000 ಹೆ (ಶೇ. 47 ರಷ್ಟು ಗುರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ), 34,000 ಹೆ. (ಶೇ. 25 ರಷ್ಟು ಗುರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ) ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಮತ್ತು ಕುಸುಬೆ ಬಿತ್ತನೆಗೊಂಡಿವೆ. 300 ಹೆ. ನಲ್ಲಿ ಗುರೆಳ್ಳು ಮತ್ತು 600 ಹೆ. ನಲ್ಲಿ ಸೋಯಾಅವರೆ ಬಿತ್ತನೆವಾಗಿವೆ.

♦ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆ : ಗುರಿಗಿಂತಲೂ ಶೇ 60 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಅಂದರೆ 6900 ಹೆ. ನಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬು ನಾಟಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಶೇ. 52 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, (2200 ಹೆ.) ಹತ್ತಿ ಬಿತ್ತನೆಗೊಂಡಿದೆ.

ಮಳೆರಾಯನ ಕೃಪೆ ಮತ್ತು ಅವಕೃಪೆಗೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಒಳಗಾಗುವುದು ಹೊಸತೇನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅವಕೃಪೆಗೊಳಗಾಗುವ ಅವರ್ತನಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ವಾತವರಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ತಾಪಮಾನ ಕಾರಣವೆನ್ನಬಹುದು.

ಕೋಳಿ ಜ್ವರ (ಹಕ್ಕಿ ಜ್ವರ) : ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಬೇಡ

ಹಕ್ಕಿ ಜ್ವರ (ಏವಿಯನ್ ಇನ್ಫ್ಲುಯೆಂಜಾ) : ಮುಖ್ಯವಾಗಿ H5N1 ಎಂಬ ವೈರಾಣುವಿನಿಂದ ಬರುವಂತಹ ಪ್ರಾಣಿಜನ್ಯ ರೋಗ. ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಜಲಪಕ್ಷಿ, ಕೊಕ್ಕರೆಯಲ್ಲಿ “ಹಕ್ಕಿ ಜ್ವರ” ವೈರಾಣು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದಲೇ ಫಾರ್ಮ್ ಕೋಳಿ, ಬಾತುಕೋಳಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೋಗ ಹರಡುತ್ತದೆ. ಲಾಲಾರಸ, ಲೋಳೆ ಮತ್ತು ಹಿಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವೈರಾಣುವಿರುವುದರಿಂದ ಇತರ ಕೋಳಿಗಳಿಗೆ ಬೇಗ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹರಡುತ್ತದೆ. ದೇಹದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟುವುದು, ನೀರು ತುಂಬುವುದು, ಕಾಲು ರೆಕ್ಕೆಗಳು ನೇರಳೆ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗುವುದು, ಮೂಗಿನಿಂದ ನೀರಿನಂತಹ ದ್ರವ ಸೋರುವುದು, ಕಡಿಮೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಆಹಾರ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವುದು, ನಿಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಡೆದಾಡದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅತಿಸಾರ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ಹಕ್ಕಿ ಜ್ವರ ವೈರಾಣು ಹೆಚ್ಚು ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ನಿಖರವಾದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಔಷಧ ಅಥವಾ ಲಸಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ರೋಗದ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು. ಅತೀ ವೇಗವಾಗಿ ಈ ರೋಗಾಣು ಹಿಕ್ಕಿ, ಮೂಗಿನ ದ್ರವ, ಮುಂತಾದ ಇತರೆ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಕೋಳಿಯಿಂದ ಕೋಳಿಗೆ ಹರಡುತ್ತದೆ.

ಹಕ್ಕಿಜ್ವರದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಬೇಕು. ರೋಗ ಹರಡುವಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು, ಹಕ್ಕಿ ಜ್ವರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ 1 ರಿಂದ 10 ಕಿ.ಮೀ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವಂತಹ ರೋಗದಿಂದ ಸತ್ತ ಅಥವಾ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜೀವಂತ ಕೋಳಿಗಳನ್ನು ಸೋಂಕುನಿವಾರಕಗಳಿಂದ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಹೂಳಬೇಕು ಅಥವಾ ಸುಡಬೇಕು. ಇದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೊಟ್ಟೆ, ಆಹಾರ, ರೆಕ್ಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸುಡಬೇಕು. ಕೋಳಿ ಮನೆ, ಸಲಕರಣೆ, ಉಪಕರಣ ಮತ್ತು ವಾಹನಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸೋಂಕಿತ ಕೋಳಿ ಅಥವಾ ಕೋಳಿಯ ಲಾಲಾರಸ, ಲೋಳೆ ಮತ್ತು ಹಿಕ್ಕಿಯಿಂದ ಕಲುಷಿತಗೊಂಡ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುವಿನ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಈ ರೋಗ ಹರಡುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಈ ವೈರಾಣು ಕಲುಷಿತ ನೀರು, ಆಹಾರ ಸೇವನೆ ಮತ್ತು ಧೂಳಿನ ಕಣದಿಂದಲೂ ಹರಡಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಫ್ಲೂ ನಂತರ ರೋಗ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಅಂದರೆ ಜ್ವರ, ನೆಗಡಿಯಂತಹ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕಚ್ಚಾ ಕೋಳಿ ಮಾಂಸದ ಆಹಾರ ತಯಾರಿಕೆಯ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ನಂತರ ಬೆಚ್ಚಗಿನ ನೀರು ಮತ್ತು ಸಾಬೂನಿನಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸೋಂಕಿತ ಕೋಳಿ ಫಾರ್ಮ್‌ನಿಂದ ದೂರವಿರಬೇಕು. ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನಬೇಕು.

— ಸಹ ಸಂಶೋಧನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೃವಿವಿ, ಧಾರವಾಡ